

11521. A 1-25

ACC. N.R. G894

A
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
—*—

Landskap: Västergötland. Upptecknat av: A. Lindahl o. F. Neij

Härad: Vartofta. Adress:

Socken: Brandstorp. Berättat av:

Uppteckningsår: 1935. Född år i

Uppteckningen rör notdragning. (3 sid. text, 3 teckningar och 10 st. fotos).

Rörande Johan Blåbergs "notadrätt" följande fotografier:

1. Båthus (2 st.)
2. Fisksump.
3. Pålar för fastgörning av notarepen.
4. Torkställning för not.
5. Noten upphängd. Kalven. Totalbild.
6. Kråka. Armaflöte.
7. "Bäernt".
8. "Notabåga".

Skriv endast på denna sida!

M. 11521:1.

G.894

KORT SAMMANFATTNING RÖRANDE FISKE OCH FISKEMETODER VID

BRANDSTORP .

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Reg. 1.

Det viktigaste fisket är det med not. Vid Brandstorp
finnas två notadrättar, vilka ägas av lantbrukaren Johan Blåberg och
~~finnas~~ Carl Wallin. Man drager här, liksom f.ö. utefter hela västra
stranden uteslutande för hand, alltså utan användande av "notaspel"

Fisken torde här kunna betraktas som binäring, även
om det bedrivs ganska intensivt.

De fiskemetoder, som förekomma äro:

Notdragning

Nätfiska

Fiske med långrev.

Fiske med "kräcka"/laksporre/ vintertid./"Lakamete"/

Fiske med svirvel./Rödingdrag."Rödingrulle"/

Utterfiske.

Den fisk som fångas är: Lax, röding, sik, siklöja,
ål, aborre, gädda, mört, röttling, nors och laxöring.

I övrigt hänvisas till i nedanst. register upptagna
uppteckningar, samt avbildningar av fiskredskap.

R E G I S T E R .

Johan Blåbergs notadrätt. Skildring av notdragning. Fotografier
av notläge, båthus m.m. /Se specialregister/..... A.

Carl Wallins "notadrätt"/" " /..... B.

Notabår, torkställningar för notare och not..... 1.

Register forts. ^{M.}11521:2. G.894

Notabår	2.
"Nätvälar".....	3.
"Undertagshåv".....	4.
Revlåda.....	5.
Långrev och revlåda.....	6.
Utter.....	7.
"Rödingrulle".....	8.
"Rödingrulle".....	9.
"Lakakoja".....	10.
"Lakakojoer".....	11.
Botten till "lakakoja".....	12.
Vättersnipa.....	13.
Snipa	14.
Vättersnöpor. Med sprisegel.Olikar riggning/2 blad/.....	15.
Öskar.....	16.
Snipa.....	17.

Forts. å nästa sida.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Reg. 2. 2

M. 11521:3.

G 894

Register Forts.

Vättersnipa..... 18.

Brandstorpsbornas gemensamma båt fär färder till och
från Visingsö..... 19.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Reg. 8.

3

Notdragning.

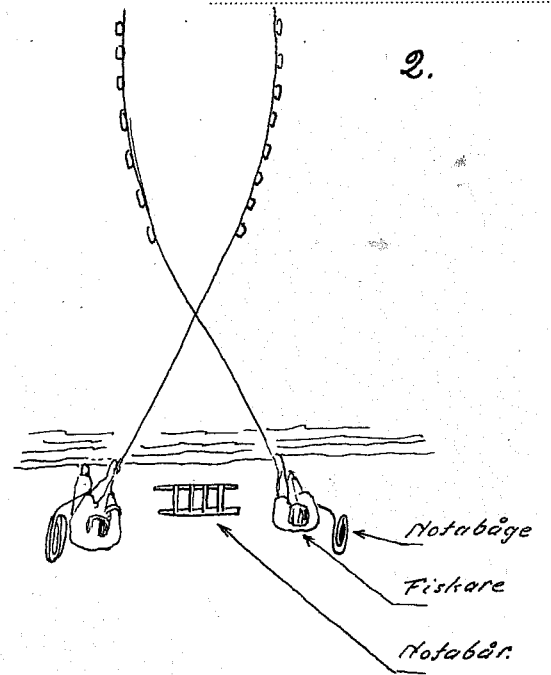
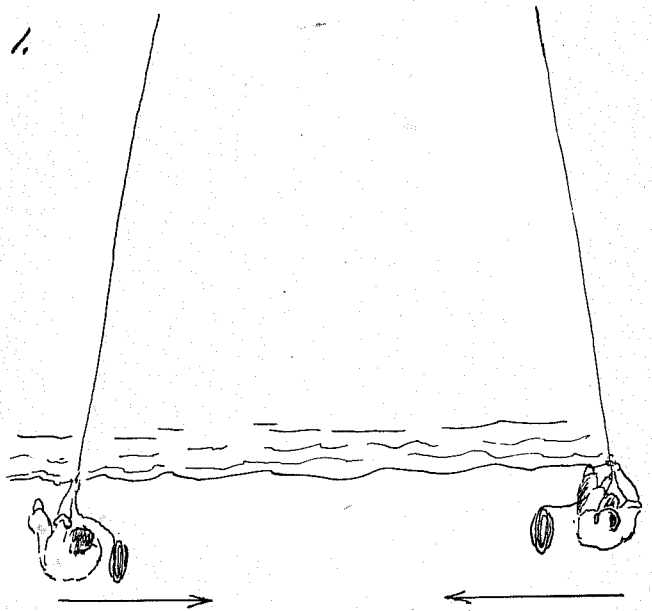
M. 11521:4.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Västergötland.
Vastofta lsd.
Brandstaps sn.
Brandstorp.

4

G 894

Under indragningen av noten när-
ma sig "fiskarna" varandra met
och met.

Innan noten nås skanden läggs
notlinorna i kon över varandra.

H. .... Br. .... L. .... Djup ..... Diam. ....

Ägare: Bild fr. G. Wallins notbått,
Brandstorp.

Negativ. ....

Beskrivning: .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Omändringar: .....

.....

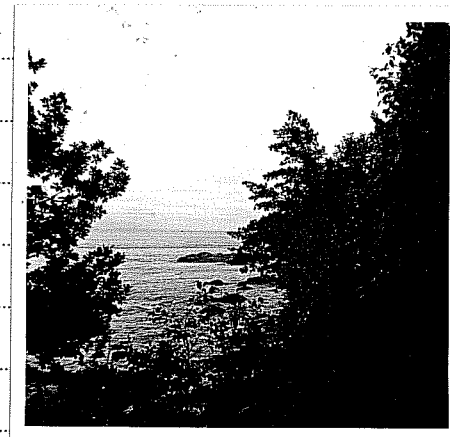
Användning: .....

.....

Historia: .....

.....

.....

*Malin
1998*

Litteratur: ..... *1.* .....

Anmärkingar: .....

.....

.....

.....

.....

Ant. av: *Alb - 1985.* .....

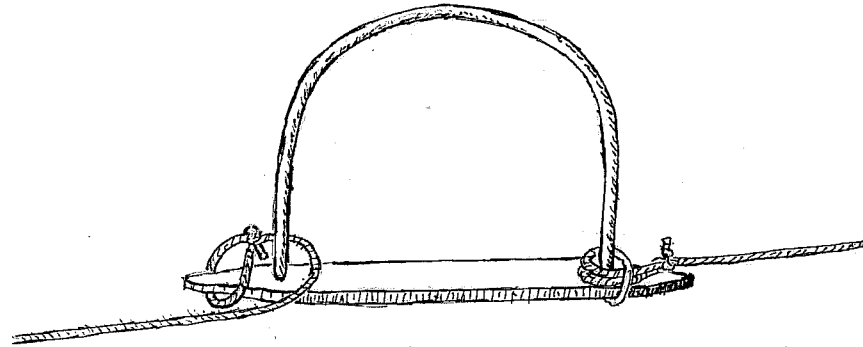
Notrepens fast-
görande vid och
lösande från
Notarlågen

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

G.894

Västergötland 5
Tartofta h:d.
Brandstöras s:r.
Brandstörps
(Vättern)

M. 11521:5

F. Nij

Nur öglan lägges

den åtdragna öglan

H. .... Br. .... L. .... Djup ..... Diam. ....

Ägare: .....

Negativ. ....

Beskrivning: .....

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Omändringar: .....

.....

Användning: .....

.....

Historia: .....

.....

Litteratur: .....

Anmärkingar: .....

.....

.....

.....

.....

Ant. av: F. Neij - Ali - 35,

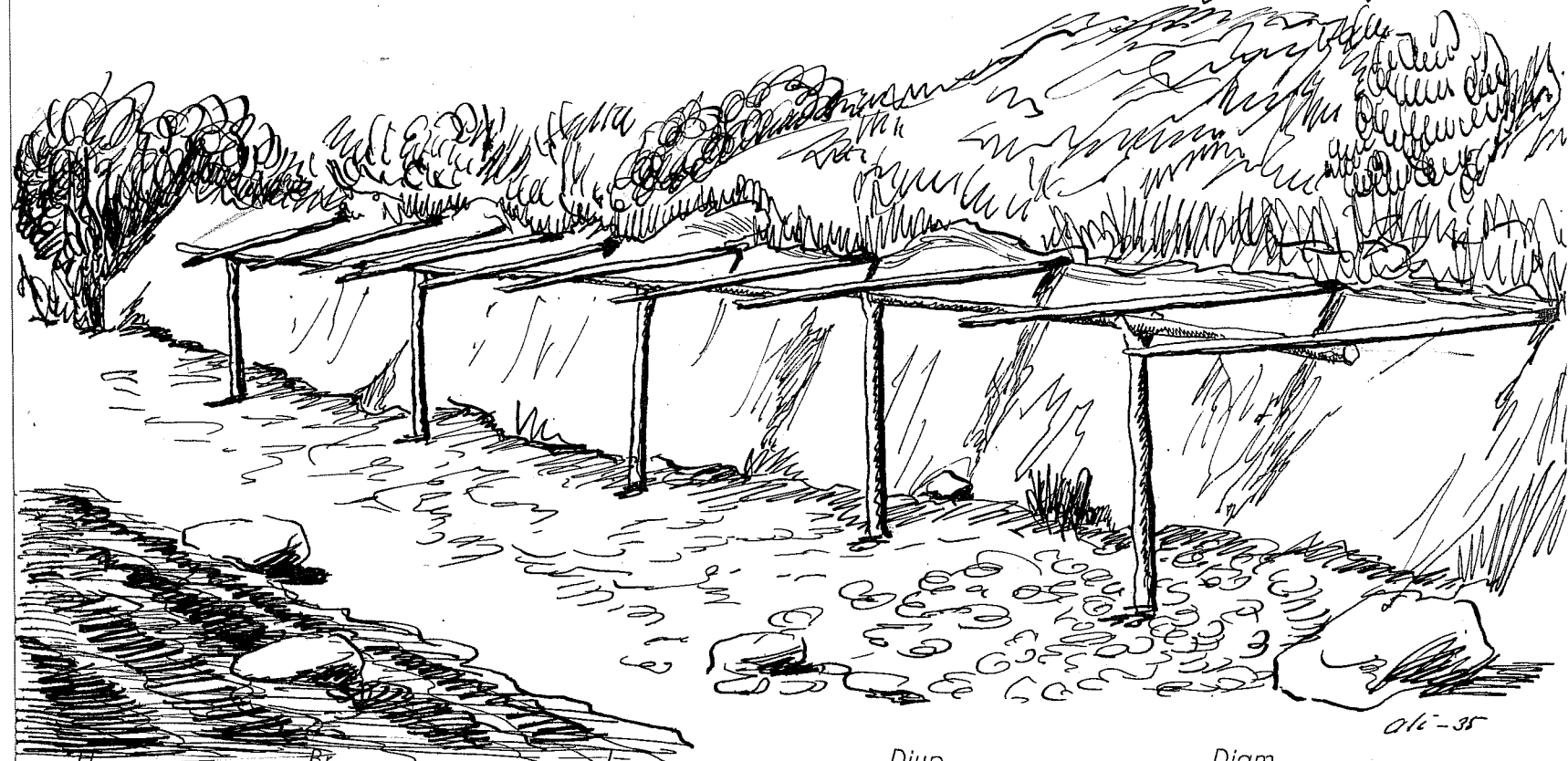

46. Skiss M 11521:6
av forskställning
från 1904.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

G 894

Östergötland.
Vartofta hd. 6
Brandstorpssn.
Brandstorp.
[Vättern]

H. Br. L. Djup Diam.

Ägare: Johan Blåberg
Brandstorp.

Negativ.

016-35

Beskrivning: *Jps. text a följande [4a] blad!*

Omändringar:

Användning:

Historia:

Litteratur:

Anmärkingar:

Ant. av: *F. Weij-Alli, -1925-*

M. 11521:7.

G. 894

En notdragning.

("Ena notadrätt")

Fiskelaget, bestående av Johan Blåbergs söner Josef och Ruben jämte medhjälparen Samuel, visade oss den utomordentliga vänligheten göra 'ena notadrätt' vid dagsljus för att ge möjlighet till fotografering och rätt uppfattning av tillväggångssättet, som var följande:

Noten nedtogs från torkställningen och placerades i snipan med den blivande norra notarmens repfäste åtkomligt. Därefter ilastades 'notarepa', 4 st. för varje arm, upplagda på var sin 'notabåge'. Båten lade så ut och roddes till den åskissen visade pålen vid stenbryggans yttersta ända, där första repets båge lades om pålen. Man rodde nu under utläggande av linan vinkelrätt ut från stranden. När första linan utlöpt, fästes dess slutända medelst en ögla i ^{bågen på} nästa lina, som utlades, och så undan för undan. (Vid "nolaström" ros båten icke vinkelrätt ut från stranden, utan i en mot strömmens styrka svarande

M. 11521:8.

G. 894

vinkel mot norr. Vid "sunnåström" motsvarande deviation åt söder). När nordarmens alla fyra rep voro utlagda, fästes det sistas ända vid armen, vilken utlades efter ungefär vinkelrät vändning med båten mot söder. Under rodd i samma riktning utlades kalven och sydarmen, varefter vändning gjordes rätt in mot land. Vid vanlig dragning, d.v.s. i skymning eller mörker, placeras till ledning en lykta vid sydarmens landningsställe, se skissen. Sedan båten dragits upp, vidtager indragningen av noten. Den södra armen tar en av båtens besättning hand om, under det att den norra skötes av den i land kvarlämnade Josef. Under inhalandet lades repen i bukter om sina resp. bågar, och när man kom till nästa båge, lösgjordes den inhalade linan från denna o.s.v. De dragande flyttade sig under arbetets gång allt närmre varann, och när de kommit så långt, att armändarna med sina "bärne" började nalkas, gingo de alldeles intill varandra, och mot slutet t.o.m. förbi varandra, så att notrepen lågo i kors och noten liksom snörptes. Nu drogs resten av noten in, kalvens strut fördes in över en större balja, där den knöts upp

M. 11521:9.

G. 894

och fisken tillvaratogs i baljan. Sedan hängdes noten upp på sin torkställning igen för att vara klar till nästa dragning. Se medföljande fotos och skisser!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9

M. 11521:10.

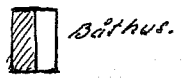
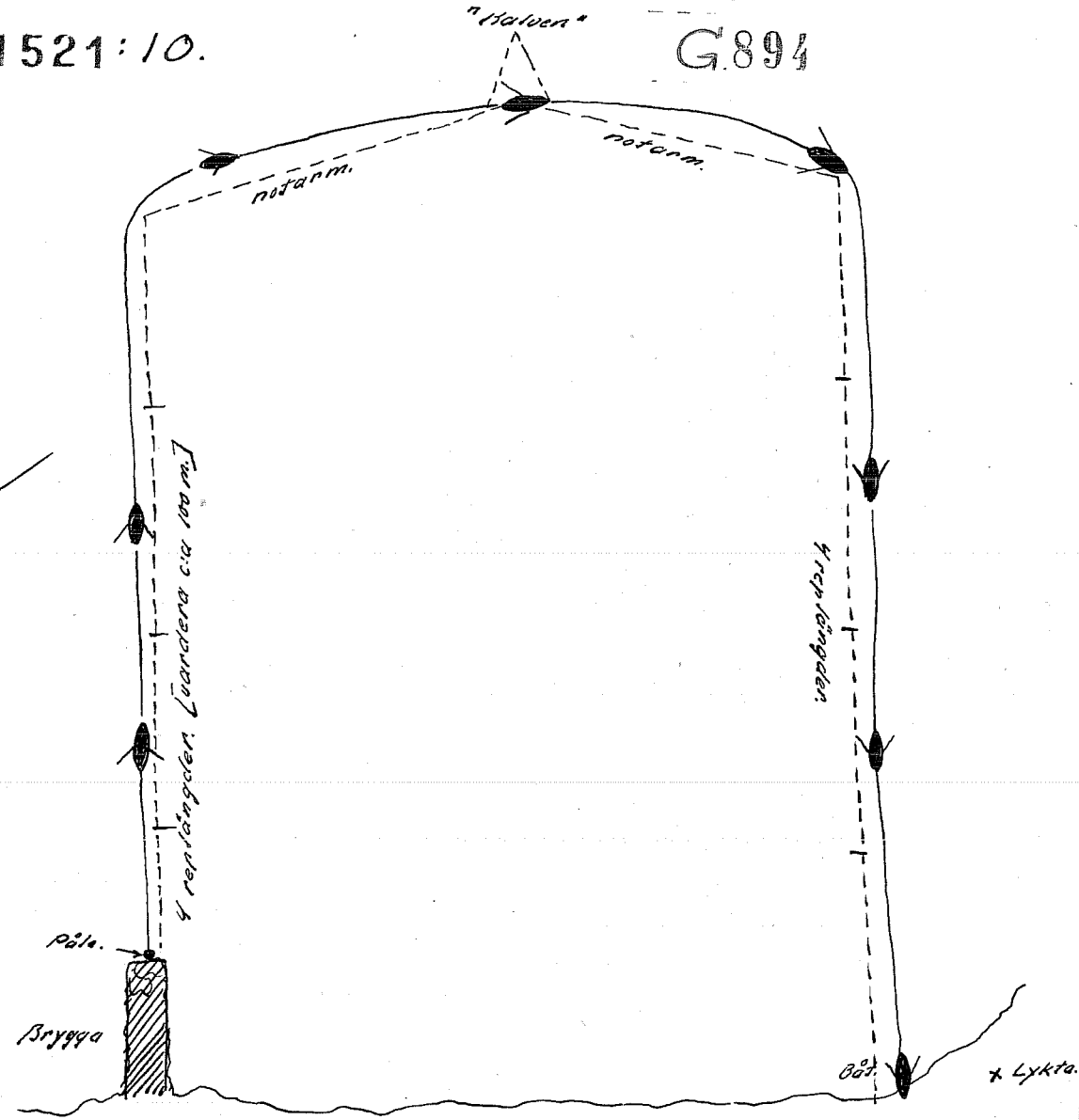
G.894

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

10

Hur noten
ros ut.

Skiss.

skriv endast på denna sida!

Alv-SS

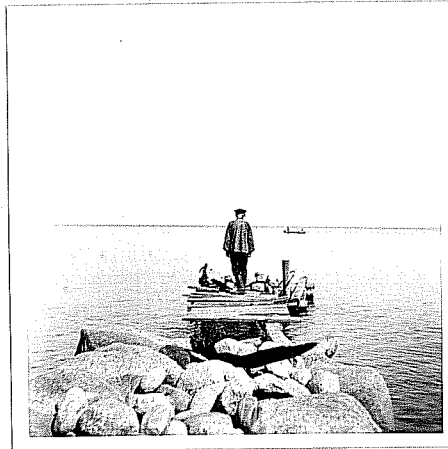
J. Blåbergs nota-
drätt. Brandstopp

2. Noten upplagd på bå-
ren och klar att läggas.

3. Båten lägger ut.

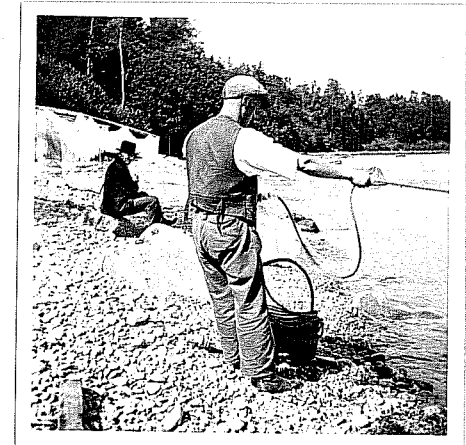

4. Det ena notarepet har
lagts om en påle vid stranden.

5. Bild av en brygge av sten
med en påle för notarepet.

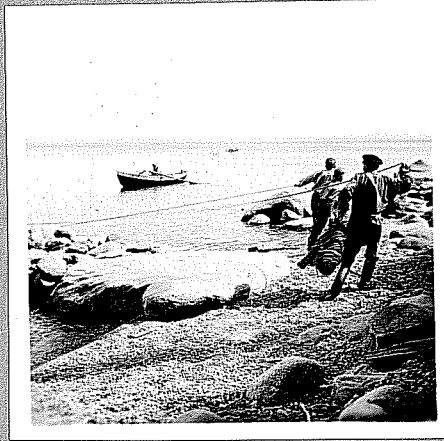

6 o. 7 Man har börjat att draga in noten.

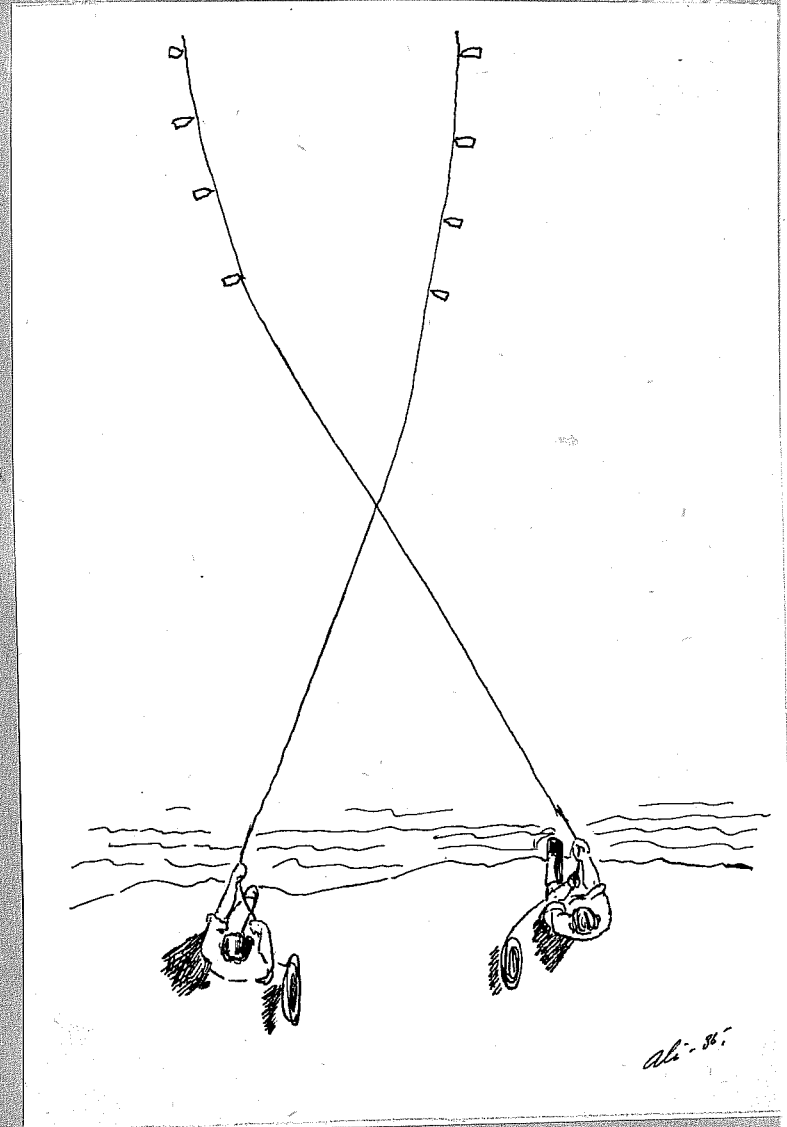

8. Två längder av "notarepen" ha dragits in. I förgrunden synes fiskaren Josef Blåberg. I bakgrunden hans broder, Ruben.

9. Under indragningen närma sig dragarna varandra mer och mer, för att slutligen på "notarepets sista längd gå förbi varandra, så att repen korsas.
/Jfr. foto och skiss/

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning
vid Lunds universitet

10. Själva noten dras in. Flötena på armarna ha just nått stranden.

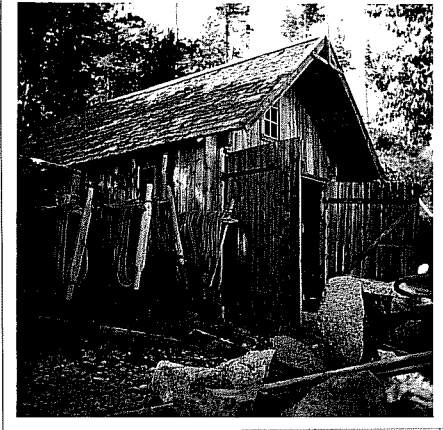

10. Till sist är det bara struten kvar. I regel anslås nog en något snabbare takt, när denna dras in. Å bilden synes, hur noten lägges upp på bärnt, som i sin tur ligger på notabären.

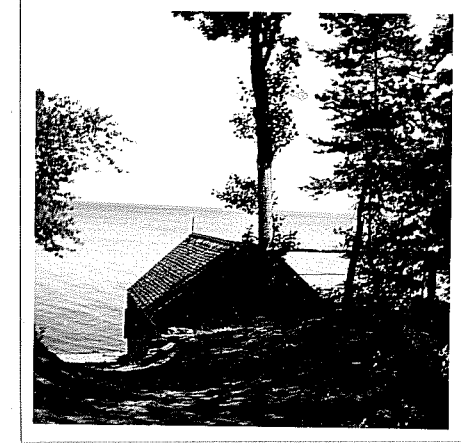
1. Båthus M. 11521:18. LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

G.894

Västergötland.
Varfolla ud. 18
Brandstuga m.
Brandstuga.

12.

13.

H. .... Br. .... L. .... Djup ..... Diam. ....

Ägare: Johan Blåberg,
Brandstuga.

Negativ. ....

Beskrivning: .....

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Omändringar: .....

.....

Användning: .....

.....

Historia: .....

.....

Litteratur: .....

Anmärkingar: .....

.....

.....

.....

.....

Ant. av: *F. Nej' - Ali - 1935*

2. Fiskesump.
M. 11521:19.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

G894

Västergötland
Värktunga lnd, 19
Brandstorp m.
Brandstorp.

14.

H. .... Br. .... L. .... Djup ..... Diam. ....

Ägare: Johan Blåberg,

Brandstorp,

Negativ. ....

Beskrivning: *Fjällsammeln utgöret är en myddsamning
av en mindre bäck, som faller ut i Vättern.*

Omändringar:

Användning:

Historia:

Litteratur:

Anmärkningar:

Ant. av: *F. Weij - Aln - 1935.*

3. Påsar för fisk-
görning av not-
repen.

M. 11521:20.

G894

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Västergötland.
Västbofka del 20
Brandstopp
Brandstopp.

15a.

H. .... Br. .... L. .... Djup ..... Diam. ....

Ägare: Johan Blåberg
Brandstopp.

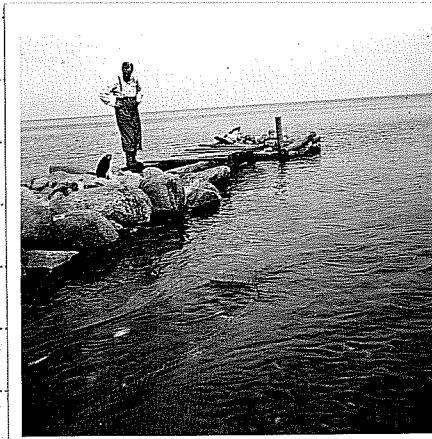
Negativ. ....

Beskrivning: .....

Omändringar: .....

Användning: .....

Historia: .....

15 b.

Litteratur: .....

Anmärkningar: .....

Ant. av: .....

F. Veij. - allt - 1985.

49. Torkställning för

nat.

M. 11521: 21.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

G894

Västergötland
Vårsköpta del. 21
Brandstøps m.
Brandstøps.

16

H. .... Br. .... L. .... Djup ..... Diam. ....

Ägare: *Johann Blåberg*

Brandstøps

Negativ. ....

Beskrivning:

Förhållningen består av en serie i stånd-
vallen fastsatta, något spetsiga plattor, på
vilka noten hänges. Dessa stänger stängs
av ett samverkande av vertikala och horison-
tella stötar.

Omändringar:

Användning:

Obs! Jfr. även teckningen å nästa blad!

Historia:

Litteratur:

Anmärkingar:

Ant. av:

F. Neij. - Ali - 1985.

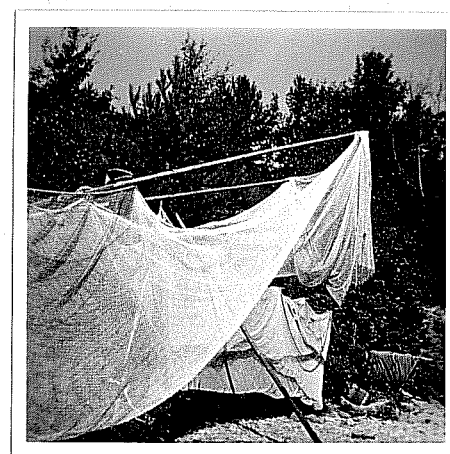
5. Not.

M. 11521:22

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

G894

Västergötland.
Västlöppe hd. 22
Brandstorp s.
Brandstorp.

17. Noten upphängd. Totalbild.

18. "Halven"

19. Totalbild.

H. .... Br. .... L. .... Djup .... Diam. ....

Ägare: Johan Blåberg
Brandstorp

Negativ. ....

Beskrivning: Notens olika delar äro: "Notarna", som vid sin höjsta del "brödet" övergå i skuten som vid Brandstopp kallas "halven". Mitt över brödet finns det stora flöte, som användes vid indragningen som riktpunkt. Det kallas "krökan". Fötterna på armarna kallas "armafötter". Fötterna åtskiljas ej, utan kallas "notarep", båda två. Vid armarnas nederste del finnas tvänne ringar, förs av trä

Omändringar: med blyrånken, numera i segel cykelpälgen.

Användning: Dessa ringar med flöteskall kallas "bärent". Noten lägges efter hand som den drages in upp

Historia: på dessa ringar.

Litteratur:

Anmärkingar:

Ant. av: F. Neij-Alli-1835.

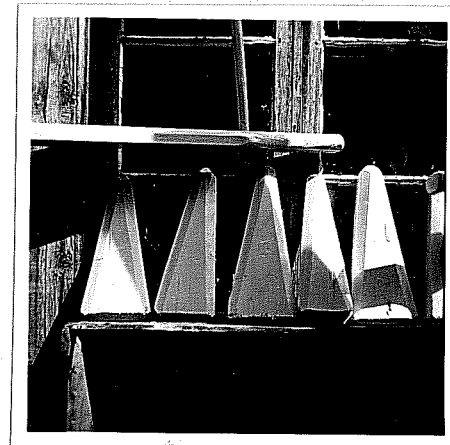
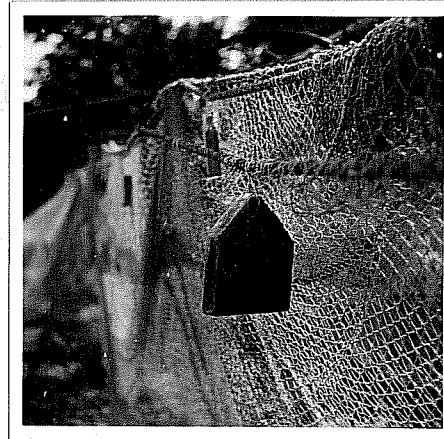
6.
1. "Kråka"
2. "Armaföte"

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Västergötland
Västbo hed. 23
Brandsborg m.
Brandsborg.

M. 11521:23.

G894

26. 1. "Kråka"

28. "Armaföte"

H. _____ Br. _____ L. _____ Djup _____ Diam. _____

Ägare: *Johan Blåberg,*
Brandsborg.

Negativ. _____

Beskrivning: "Pråka"

mittflöte för not.

"Pråkaflöte", flöten av två på "armarna".

Omändringar:

Användning:

Historia:

Litteratur:

Anmärkingar:

Ant. av: F. Weij - Ali - 1935.

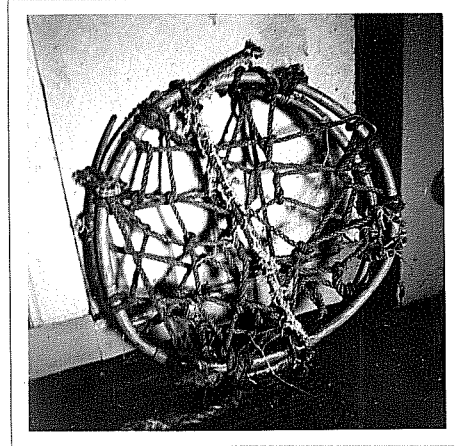
1. "Bäernt"

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Värbergiland
Varköpta vol. 24
Brandstopp m.
Brandstopp

M. 11521:24.

G 894

22.

H. .... Br. .... L. .... Djup ..... Diam. ....

Ägare: .....

Negativ. ....

Beskrivning: "Bäsmot", en gammal modell. Består av bingar
av smidiga grenar med flätning emellan.
Ringarna är försedda med sänken av
flyghattor, som höjs om grenarna.

Omändringar:

Användning:

Historia:

Litteratur:

Anmärkingar:

Ant. av: F. Weij - Ali - 1935

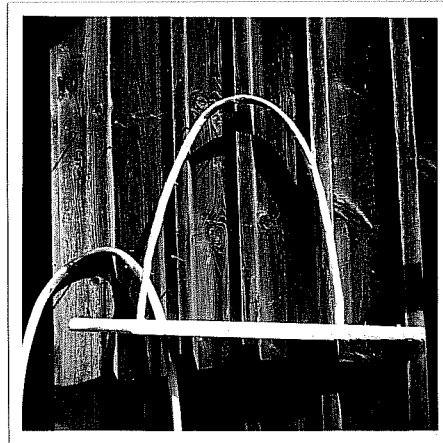
8. "Notabåga"

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

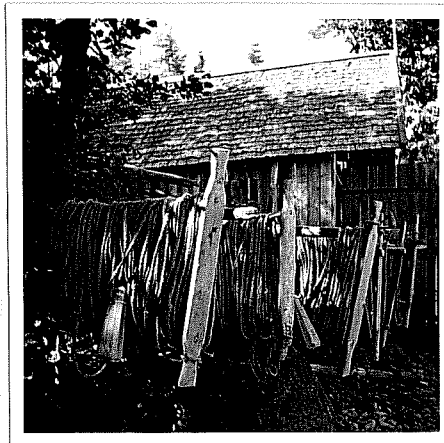
Västergötland
Västbofka lsd. 25
Brandstorp m.
Brandstorp.

M. 11521: 25

G. 894

23

24

25

H. .... Br. .... L. .... Djup. .... Diam. ....

Ägare: Johan Nilberg
Brandstorp.

Negativ. ....

Beskrivning: .....

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Omändringar: .....

.....

Användning: .....

.....

Historia: .....

.....

Litteratur: .....

Anmärkingar: .....

.....

.....

Ant. av: *F. Neij - Oli - 1935*